

Verantwoording 2024
voortgezet onderwijs

Inleiding

FleCk zette in 2024 stevige stappen in het versterken van de samenwerking met de lokale partners. Enerzijds door het bijdragen aan de professionalisering van hun nieuwe, veelal jonge medewerkers. Anderzijds door in gezamenlijkheid een stevig fundament te bouwen onder de nieuwe dienstverlening voor het voortgezet onderwijs in Flevoland.

Nieuwe praktijkresultaten duiden het belang van Studio VMBO. Docenten ontwierpen samen met cultuurprofessionals een aantal lesactiviteiten die zijn getest door leerlingen. Duurzame samenwerkingen tussen scholen en hun lokale partner hebben geleid tot subsidieaanvragen bij het FCP voor nieuwe co-creatieprojecten.

Gedurende het jaar hebben we landelijk de Flevolandse aanpak voor cultuureducatie in het vmbo en praktijkonderwijs stevig op de kaart gezet. We waren actief in adviesfuncties in verschillende landelijke commissies en spraken op conferenties.

Een belangrijk deel van onze aandacht ging uit naar de voorbereidingen voor de nieuwe beleidsplanperiode 2025-2028. We rondde een onderzoek onder vmbo- en pro-scholen af en startten de voorbereidingen voor scholengesprekken met alle vo-scholen in de provincie. Samen met onze partners legden we in dit ontwikkeljaar de basis voor een nieuw provinciebreed programma voor het gehele voortgezet onderwijs. Het programma bouwt verder op de ervaringen en resultaten van de projecten Samen bouwen aan de Flevolandse cultuur en Studio VMBO waarmee we in 2017 onze dienstverlening aan het voortgezet onderwijs startten.

Met het nieuwe programma zetten we onze expertise in voor professionals die werken in en voor het

In 2024 legden we een stevige basis voor de toekomst van cultuureducatie in het hele voortgezet onderwijs

praktijkonderwijs, vmbo én havo/vwo. Daarnaast bereidden we ons voor op een onderzoek naar en het stimuleren van de ontwikkeling van cultuuronderwijs in het mbo in Flevoland.

Inhoudsopgave

1. Versterken en ondersteunen	4
1.1 Advies en begeleiding op maat	4
1.2 Proactief informeren	4
2. Vergroten vakbekwaamheid	5
2.1 Toolkit Studio VMBO	5
2.2 Design challenge	6
2.3 Training Cultuurcoördinator VO	6
3. Versterken van innovatieve kracht	7
3.1 Studio VMBO op maat	7
4. Verbinden en inspireren	8
4.1 Website en nieuwsbrieven	8
4.2 Culturele Roadtrip Flevoland	9
4.3 Flevolands netwerk	9
4.4 Landelijk netwerk	9
5. Beleid en geld	10
5.1 Beleidsplan 2025-2028	10
5.2 Nieuw vo-programma	10
6. Tot slot	11

1. Versterken en ondersteunen

Het doel van de dienstverlening van FleCk aan het voorgezet onderwijs is versterken en ondersteunen van scholen, cultuurmakers, lokale partners, beleidsmakers en het landelijk cultuureducatie netwerk. Dat doen we met op maat gemaakt advies, begeleiding en informatie over subsidiemogelijkheden en over trends en ontwikkelingen die relevant zijn voor de cultuureducatie in Flevoland. Hierdoor voelen zij zich ondersteund, gestimuleerd en verder geholpen en beschikken zij over actuele informatie voor hun eigen beroepspraktijk.

1.1 Advies en begeleiding op maat

FleCk fungeert als vraagbaak voor het veld. We geven antwoorden op en adviezen over specifieke tweedelijns vragen rondom netwerken, contacten, subsidiemogelijkheden en/of projecten voor het vmbo en praktijkonderwijs. We voerden adviesgesprekken met 3 nieuwe intermediairs van onze lokale partners.

We delen onze kennis en ervaring ook in het landelijk cultuureducatie netwerk. Zo namen we vorig jaar op uitnodiging deel aan een Denktank Vmbo van Meer Muziek in de klas en zijn we lid geworden van de agendacommissie van het Coördinatorenoverleg van het LKCA.

Behaald:

- 3 adviesgesprekken intermediairs/cultuurpartners
- Advisering Denktank Vmbo Meer Muziek in de Klas
- Advisering Coördinatorenoverleg LKCA

1.2 Proactief informeren

In 2024 hebben we de landelijke ontwikkelingen gevolgd rondom onder meer de herziening van de kerndoelen en het examenprogramma kunst en cultuur, ArtsLoveSciences, kunst & burgerschap, kunst & taal en de Evi-monitor, de landelijke tool voor scholen voor evaluatie en monitoring van cultuuronderwijs. We deelden hierover informatie tijdens adviesgesprekken, interne en externe overleggen en onze digitale kanalen.

Behaald:

- Delen van actuele onderwijsontwikkelingen, zoals:
 - herziening kerndoelen
 - herziening examenprogramma kunst en cultuur
 - ArtsLoveSciences
 - kunst & burgerschap
 - kunst & taal
- Advisering over de doorontwikkeling Evi-monitor

2. Vergroten vakbekwaamheid

Wij vergroten de vakbekwaamheid van cultuuronderwijsprofessionals met scholing en de ontwikkeling en implementatie van diverse instrumenten, zoals toolkits. Hiermee kunnen kunstvakdocenten, adviseurs/consulenten van onze lokale partners en andere culturele instellingen de kwaliteit en impact van het cultuuronderwijs monitoren en meten.

2.1 Toolkit Studio VMBO

De digitale toolkit is een duurzaam resultaat van het project Studio VMBO. Met deze website delen we onze werkwijze en tools waarmee onderwijs- en cultuurprofessionals zelf cultuuronderwijs kunnen ontwerpen. Ter inspiratie zijn video's te zien waarin leerlingen cultuurlessen en -lesactiviteiten testen die Flevolandse docenten en cultuurmakers in co-creatie ontwierpen.

De toolkit is in 2024 door 1.100 actieve gebruikers bezocht. Zij downloadden ruim 600 tools waarmee zij zelfstandig hun cultuuronderwijs verder kunnen professionaliseren. In verband met werkzaamheden aan de site was de toolkit in de zomervakantie tot

ongeveer de herfstvakantie offline. Eind 2024 startten we de voorbereidingen voor de aanpassingen in het kader van de digitale toegankelijkheid van de website.

In schooljaar 2023-2024 waren er 4 vo-scholen in Flevoland die met de toolkit als vertrekpunt cultuureducatie wilden ontwikkelen of bestaande bouwstenen in hun lesaanbod wilden doorontwikkelen. Vanuit onze ondersteunende en faciliterende functie hebben we het Arte College in Almere en PrO Almere en hun lokale partners over de mogelijkheden geadviseerd.

Het initiëren van nieuwe trajecten en het begeleiden van scholen is een verantwoordelijkheid van de lokale partners. Afgelopen jaar was bij hen sprake

Gecertificeerde cultuurcoördinatoren in de dop bij STRAAT in Amsterdam

van wisselingen of uitval van de vo-consulenten wat direct gevolgen had voor de ontwikkeling van nieuwe vormen van cultuureducatie. Bij de 6 lokale partners die waren betrokken bij Studio VMBO zijn 4 medewerkers vertrokken en 2 hebben een nieuwe functie in hun eigen organisatie gekregen. Dat betekende dat er geen kennis en eigenaarschap meer lag bij de lokale partners om nieuwe trajecten te starten. Daarom hebben we tijdens diverse overleggen en ontwikkelsessies aandacht besteed aan professionalisering van hun nieuwe medewerkers.

Tegelijkertijd waren er op de scholen omstandigheden die van invloed waren op de ontwikkeling en aandacht voor cultuuronderwijs, zoals personeelswisselingen en een tekort aan docenten. Het Arte College in Almere zou een opstarttraject starten om een nieuwe bouwsteen te ontwikkelen. Door verloop en ziekte is de uitvoer van het traject niet tot stand gekomen. Hoewel de online toolkit veelvuldig is bezocht en gedownload, is onbekend of en hoe vaak de scholen die hebben deelgenomen aan Studio VMBO de toolkit zelfstandig in bleven zetten bij het in co-creatie ontwikkelen van cultuuronderwijs.

Om de komende jaren weer meer vanuit een stabiele basis te kunnen werken aan cultuuronderwijs in het vo en onderwijs- en cultuurprofessionals te kunnen blijven ondersteunen, hebben wij in 2024 vooral nieuwe adviseurs en consulenten van lokale partners geadviseerd en geïnformeerd over ontwikkelingen in het vo en de inzet van de toolkit. In 2025 halen we bij scholen op hoe we hen kunnen ondersteunen bij het versterken van cultuureducatie.

2.2 Design challenge

We organiseerden net als voorgaande jaren een Design challenge. Een bijeenkomst waar scholen en culturele instellingen binnen en buiten Flevoland kennis maakten met en gebruik maakten van de toolkit. 4 docenten van 3 scholen uit Flevoland, Groningen en Amstelveen en 4 educatoren van 3 Flevolandse culturele instellingen gingen aan de slag met het ontwerpprincipes design thinking. Ze maakten op een inspirerende manier kennis met de werkwijze van Studio VMBO en het gebruik van de toolkit.

2.3 Training Cultuurcoördinator VO

FleCk biedt, in samenwerking met de collega-centra Kunst Centraal in Provincie Utrecht en Mocca Amsterdam de landelijke training Cultuurcoördinator VO aan in regio Midden-West. Vorig jaar oktober startten 14 deelnemers hun training. Onder hen 3 Flevolandse deelnemers van 2 scholen: Porteuum Lyceum en Porteuum College Lelystad (2) en Almere College Praktijkonderwijs Dronten (1). Behalve deelnemers uit Utrecht en Amsterdam nemen ook deelnemers uit provincie Noord-Holland – via Plein C – deel.

Voor de editie 2024-2025 organiseerden we 6 bijeenkomsten op locatie en 2 online intervisie-bijeenkomsten. De locaties zijn Internationaal Theater Amsterdam (ITA), Verzetsmuseum Amsterdam, Vechtclub XL in Utrecht, Kunstlinie in Almere, Holland Opera in Amersfoort en STRAAT in Amsterdam. De laatste trainingsdag is op 5 juni 2025.

Behaald:

- 1.100 actieve bezoekers toolkit
- Ruim 600 tools gedownload
- 1 Design challenge: 3 scholen, 3 lokale partners
- Training Cultuurcoördinator VO 2024-2025: 3 Flevolandse deelnemers

3. Versterken van innovatieve kracht

FleCk versterkt de innovatieve kracht van scholen en cultuurmakers. Dit doen we door ruimte en mogelijkheden voor innovatie te creëren. Hierin kunnen de onderwijs- en cultuurprofessionals samen experimenteren, leren, testen, bouwen en (door)ontwikkelen aan nieuwe provinciale projecten, lesmodules, culturele ontmoetingen, toolkits en werkwijzen die toegepast kunnen worden binnen en buiten de klas.

3.1 Studio VMBO op maat

Praktijkscholen die vanuit de werkwijze van Studio VMBO met de toolkit zichzelf willen blijven ontwikkelen, worden op maat begeleid door FleCk. Dit doen we in samenwerking met onder meer Collage, BonteHond, Muzisch Centrum, Kubus en De Meerpaal.

De samenwerking tussen Pro Almere en BonteHond liep in 2024 door. De school herhaalde 2 bouwstenen die zij de afgelopen jaren samen met het jeugdtheatergezelschap ontwierp. In juni maakten 43 leerlingen van 3 klassen kennis met de bouwsteen [Van Waardeloos naar Waardevol](#) en 76 leerlingen van 6 klassen met de bouwsteen [Uber Puber Show](#).

Ook het vermelden waard is dat de samenwerking tussen de school en hun culturele partner nog een project opleverde. In 2020-2021 ontwierpen docenten CKV en maatschappijleer van het Park Lyceum Almere en BonteHond de bouwsteen Straf. BonteHond en Pro Almere bouwden hierop voort met het [Spiegelproject STRAF](#). Dat resulteerde in een presentatie in maart van 16 leerlingen uit diverse bovenbouwklassen van de twee locaties van deze school.

De school begon samen met hun lokale partner Collage een nieuw op-maattraject in het kader van

Studio VMBO, gesubsidieerd door FleCk. Hiervoor is een samenwerking aangegaan met Filmhub Midden. Binnen hun leerlijn CKV-Burgerschap ontwerpen ze een nieuwe bouwsteen over digitale geletterdheid AI BELIEVE. De bouwsteen wordt in 2025 getest met leerlingen.

Bij de 4 projecten waren in totaal 2 schoollocaties, 15 docenten, 2 locatieleiders en 12 gastdocenten/partners betrokken.

Behaald:

- Voortzetting samenwerking Pro Almere en BonteHond
- Nieuw opmaattraject Pro Almere, Collage en Filmhub Midden
- Enthousiaste deelnemers: 15 docenten, 2 locatieleiders, 12 gastdocenten/partners en 135 enthousiaste leerlingen

*Première van het
spiegelproject STRAF
bij Pro Almere en
BonteHond*

4. Verbinden en inspireren

FleCk verbindt en inspireert scholen en cultuurmakers met netwerk- en kennisdelingsactiviteiten en relevante content via onze digitale communicatiekanalen.

Ons doel is hen zo te inspireren en te faciliteren om op bovenlokaal niveau te netwerken, nieuwe kennis en informatie op te doen en nieuwe verbindingen te leggen met potentiële samenwerkingspartners.

4.1 Website en nieuwsbrieven

In april en juli verzonden we FleCk-vo-nieuwsbrieven naar de 145 abonnees. In de novembereditie van de corporate nieuwsbrief van FleCk deelden we een bericht over de Culturele Roadtrip Flevoland VO. ([zie pagina 9](#)) Op twee plaatsen op de website van FleCk delen we interessante informatie voor het voorgezet onderwijs en cultuurmakers die hiervoor werken: de [tijdlijn](#) van Studio VMBO en het [nieuws](#)overzicht. Hier zijn berichten opgenomen over onder meer de behoeftepeilingen onder vo-scholen, lokale partners en culturele instellingen in Flevoland voor het nieuwe aanbod en de nieuwe provinciale cultuurnota Bouwen aan de culturele samenleving in Flevoland.

Behaald:

- Nieuwsbrief juli
- Nieuwsbrief april
- 145 abonnees
- 7.379 actieve bezoekers cultuureducatieflevoland.nl

4.2 Culturele Roadtrip Flevoland

Aan de Culturele Roadtrip Flevoland VO op 2 oktober namen 5 kunstvakdocenten van 3 scholen en 4 educatoren van 3 lokale/culturele partners deel. Het doel van de roadtrips is het ontsluiten van de culturele omgeving voor hen die niet in Flevoland wonen of niet eerder hiermee kennis hebben gemaakt. Door de culturele parels in de provincie te ontdekken, kunnen zij deze in hun lespraktijk integreren. Tijdens de roadtrip was de architectuur rondom het Weerwater in Almere de bron van inspiratie. We stelden een programma samen met een rondleiding door Kunstlinie en bezoeken aan onder meer The Wave van architect René van Zuuk, de experimentele wijk Fantasie - samen met architect Bas ten Brinke - en De Schaapskooi. Diverse experts uit Flevoland deelden hun kennis. Volgens de werkwijze van Studio VMBO testten 6 leerlingen van het Helen Parkhurst Almere een aantal lesopdrachten en volgden 11 leerlingen van de Meergronden samen met de deelnemers een workshop Maquette bouwen in Ateliers De Steiger.

Behaald:

- 3 scholen
- 5 kunstvakdocenten
- 3 culturele/lokale partners
- 4 educatoren
- 4 cultuurexperts
- 17 leerlingen

4.3 Flevolands netwerk

In november organiseerden we een netwerk-bijeenkomst voor Flevolandse cultuurcoördinatoren tijdens de Dag van de Cultuureducatie in Almere. In samenwerking met lokale partner Collage stelden we een programma samen over de voorwaarden voor het vergroten van draagvlak voor cultuureducatie in de school en uitwisseling van expertise. Er namen 6 cultuurcoördinatoren van 4 scholen deel.

Door de wisselingen op scholen en bij lokale partners (zie 2.1 Toolkit Studio VMBO) was er in 2024 geen sprake meer van een bestaand netwerk. Op basis van onze dienstverlening in de komende vier jaar bouwen we een nieuw netwerk. Daarbij maken we gebruik van onze duurzame contacten.

Behaald:

- 1 netwerkbijeenkomst
- 4 scholen
- 6 cultuurcoördinatoren

4.4 Landelijk netwerk

Tijdens het symposium van Meer Muziek in de Klas in november nam FleCk deel aan de Denktank vmbo en bracht haar expertise in met betrekking tot de ontwikkelnetwerken in Studio VMBO. 30 docenten van verschillende scholen en educatoren van culturele instellingen en 5 leerlingen hoorden over onze Flevolandse aanpak van onderwijsontwikkeling.

We startten de voorbereidingen voor onze presentatie over de impact van Studio VMBO tijdens het 'Podium voor impact': een landelijk congres georganiseerd door het Fonds voor Cultuurparticipatie en gepland in januari 2025.

Het fonds organiseerde een open call voor presentaties over impactvolle projecten. Uit de 93 inzendingen werden er 8 gekozen, waarvan die van FleCk. Op basis van onze voorbereidingen besloot het FCP onze bijdrage twee keer te programmeren.

Behaald:

- Landelijke presentatie op symposium Meer Muziek in de Klas
- 30 onderwijsprofessionals
- 5 leerlingen

5. Beleid en geld

FleCk heeft als doel cultuurbeleid van provincie, gemeenten en scholen ten gunste van cultuureducatie te beïnvloeden. Hiervoor doen we succesvolle subsidieaanvragen waarmee we ook landelijke middelen voor cultuuronderwijs naar Flevoland halen. Verder staan we voor betrouwbaar penvoerderschap, het opleiden van cultuurcoördinatoren op scholen, het tastbaar maken van impact en werken we structureel samen met lokale partners op gemeenschappelijke doelen. Hiermee krijgen scholen en culturele partners toegang tot extra resources en een samenhangende en samenwerkende culturele omgeving voor goed cultuuronderwijs op scholen.

We stelden in nauwe samenwerking met Collage, Muzisch Centrum, De Meerpaal, Kubus en Verbeelding&CO het beleidsplan vo voor de periode 2025-2028 op. Hiervoor voerden we onder meer gesprekken met vijf andere culturele instellingen. Het plan biedt een gezamenlijke visie en een inhoudelijk framework voor de verdere samenwerking met de lokale partners en mogelijk nieuwe samenwerking met een aantal provinciale culturele partners. Met het plan ligt er een intentieverklaring dat we onze krachten willen bundelen om zo de scholen beter te kunnen ondersteunen.

Het beleidsplan bouwt aantoonbaar verder op de in afgelopen jaren opgedane kennis en is onderbouwd met de resultaten van een kwalitatief onderzoek onder vmbo- en praktijk scholen, gehouden in 2023. In maart presenteerde Pim Halkes van adviesbureau Frisse Duik deze resultaten. 'Wat speelt er in het vmbo en het praktijkonderwijs en hoe kunnen FleCk en de lokale en culturele partners daar relevant en waardevol op inspelen' was de vraag die Halkes voorlegde aan elf leidinggevend en tien docenten van 7 vmbo- en 4 pro-scholen. Ook is tijdens sessies met 2 groepen leerlingen van het vmbo gesproken. Aan het onderzoek deden zowel oud-deelnemers als niet-deelnemers aan Studio VMBO mee.

Uit het onderzoek kwam onder meer naar voren dat een nieuw ontwerptraject zoals Studio VMBO alleen bij de grotere scholen met visie en mankracht voor cultuureducatie past. Deze scholen gaven aan behoefte te hebben aan een nieuw ontwerptraject om scholen met cultuureducatie te helpen met de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen en aan hulp bij een bredere invulling van (K)CKV.

De resultaten, conclusies en aanbevelingen hebben we meegenomen bij het ontwikkelen van het beleidsplan. Dit deden we tijdens 7 ontwikkelsessies: 5 met de lokale partners Collage, Muzisch Centrum,

Verbeelding&CO, Meerpaal en Kubus en 2 met de culturele partners BonteHond, Kunstlinie, Kunstbende, FlevoMeer bibliotheek/De Nieuwe Bibliotheek Almere en Kunstlink. In september was het plan gereed.

Uit de sessies met de lokale partners bleek dat er meer tijd nodig is om alle partners op een lijn te krijgen omdat er bij de 5 lokale partners 5 nieuwe educatoren werden afgevaardigd in de ontwikkelgroep. Hetzelfde bleek aan de hand bij de culturele instellingen. We hebben daarom in het plan een ontwikkeling middels 2 lijnen uitgezet: een gericht op de versterking en scholing van de lokale deelnemers aan het samenwerkingsverband en een gericht op het ontwikkelen van aanbod voor de vo-scholen.

Op 28 november zijn we – met een kick-off sessie met de projectgroep - gestart met de uitvoering, zoals vastgelegd in het beleidsplan. Ook hebben we de eerste verkennende gesprekken met Bibliotheeknetwerk Flevoland gevoerd over samenwerking in het ondersteunen van docenten Nederlands en kunstvakken op basis van de herziene kerndoelen.

In 2025 voeren we gesprekken met alle vo-scholen in Flevoland met als doel te inventariseren hoe het is gesteld met het kunst- en cultuuronderwijs in het Flevolandse voorgezet onderwijs. Met de resultaten van deze nulmeting en het onderzoek van Pim Halkes geven wij vorm aan het nieuwe aanbod voor de scholen.

6. Tot slot

Met de kennis en ervaring opgedaan vanaf 2017 en de gesprekken tijdens de ontwikkelsessies hebben we de basis voor de komende vier jaar vormgegeven. Met steun van en in samenwerking met onze lokale partners breiden we onze vo-werkzaamheden uit naar het havo- en vwo-onderwijs. We zijn zeer gemotiveerd om cultuureducatie in het hele funderend onderwijs te stimuleren en faciliteren.

EDIEN LAMMERS,
ADVISEUR EN PROJECTLEIDER FLECK VO:
*“Het team van FleCk en haar lokale
partners staat in de startblokken
om in 2025-2028 alle vo-scholen in
Flevoland te helpen bij het versterken
van hun cultuuronderwijs”*